

Educació musical i visual

2014/2015

Codi: 102036

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació primària	OB	2	A

Professor de contacte

Nom: Jaume Barrera Fusté

Correu electrònic: Jaume.Barrera@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

María Asunción Valls Casanovas

Mercè Vilar Monmany

Gemma Lopez Garcia

Mario Nofre Maiz

Oriol Vidal Pujol-Xicoy

Maria Casablanca i Bendicho

Ruth Ortin Lozano

Equip docent extern a la UAB

Olga Marugán

Prerequisits

No s'exigeixen prerequisit per a cursar aquesta assignatura.

Objectius

La naturalesa dels processos artístics i els seus recursos per a ser formalitzats.

Aplicacions didàctiques en l'àmbit de les arts plàstiques: imatge, objecte i espai.

Aplicacions didàctiques en l'àmbit de la música

Competències

- Adquirir recursos per a fomentar la participació al llarg de la vida en activitats musicals i plàstiques dins i fora de l'escola.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleeses, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Comprendre els principis que contribueixen a la formació cultural, personal i social des de les arts.

- Conèixer el currículum escolar de l'educació artística, en els seus aspectes plàstic, audiovisual i musical.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents als estudiants.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir els coneixements curriculars artístics de l'escola.
2. Adquirir els coneixements curriculars, metodològics, avaluatius i competencials apropiats per a la seva aplicació professional.
3. Adquirir les destreses bàsiques en la pràctica de la interpretació, escolta i creació per esdevenir un bon model musical.
4. Comprendre el valor de l'educació artística en el desenvolupament de la persona i de la societat.
5. Conèixer, analitzar i produir material didàctic aplicat a l'ensenyament artístic.
6. Estar capacitats per a treballar amb equip.
7. Experimentar la música en relació al context social i cultural.
8. Haver adquirit coneixements i capacitats i habilitats en la dimensió productiva i perceptiva de les arts plàstiques i musicals.
9. Haver desenvolupat coneixements i capacitats crítiques respecte de la cultura i l'educació.
10. Haver desenvolupat les capacitats creatives i d'innovació.
11. Organitzar amb eficàcia i rentabilitat la part autònoma de l'aprenentatge.
12. Portar a terme projectes que incloguin diferents disciplines artístiques en el seu procés.
13. Reconèixer el valor de les arts en la formació de la persona, i el paper fonamental que l'escola té com a responsable d'aquesta condició.
14. Reconèixer les emocions pròpies i dels altres, i el seu valor en l'educació artística a l'escola.

Continguts

Bloc I. Art i educació

DIMENSIÓ CULTURAL

- 1.- L'educació de l'art visual i plàstic en el desenvolupament de la persona.
- 2.- Relacions entre art i educació.
- 3.- Contextos històrics, socials i culturals.
- 3.1- La societat audiovisual.

Bloc II. Formació en la pràctica de l'art visual i plàstic.

DIMENSIÓ PRODUCTIVA

- 1.- El pensament visual i el desenvolupament artístic: procediments i tècniques bidimensionals i tridimensionals.
- 2.- Pràctiques i projectes relacionats amb diferents moviments artístic i contextos culturals.
- 3.- Comprensió i experimentació de la pràctica de l'art com a procés de coneixement.

Bloc III. L'educació visual i plàstica a l'escola

DIMENSIÓ DIDÀCTICA: LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA

- 1.- El currículum d'educació artística: visual i plàstica
- 2.- Metodologies, processos i estratègies: intervencions educatives en l'escola inclusiva.

Bloc IV Música i educació

DIMENSIÓ CULTURAL

- 1.- La música: art i llenguatge entre els homes i les cultures
- 2.- La música en relació al context social i cultural

Educació musical i visual 2012 - 2013

Bloc V. Formació en la pràctica musical

DIMENSIÓ PRODUCTIVA I PERCEPTIVA DE LA MÚSICA

1.- La interpretació musical a través de la veu i els instruments o materials afins.

1.1.- La cançó com a element bàsic de pràctica musical.

1.2.- Iniciació al gest de direcció.

2.- L'escolta de música en el procés de sensibilització i per a l'assoliment de coneixements.

3.- La creació sonora. De la transmissió oral a la codificació.

Bloc VI. L'educació musical a l'escola

DIMENSIÓ DIDÀCTICA DE LA MÚSICA

1.- L'ensenyament-aprenentatge de la música

1.1.- Principis metodològics fonamentals, recursos, materials i estratègies.

2.- la música i les seves implicacions a nivell fisiològic, psicomotos, emocional i cognitiu

Metodologia

SUPERVISADES

Tutories i altres activitats tutoritzades.

AUTÒNOMES

Realització de propostes: teoria i pràctica de l'educació artística: música i visual i plàstica.

DIRIGIDES

Presencial en grup

Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup

classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.

Plantejament i organització dels exercicis i activitats que es realitzaran posteriorment en seminaris.

Coordinació i plantejament de les activitats interdisciplinars entre plàstica i musical.

Realització d'activitats musicals col·lectives.

Seminaris

Espais de treball en grup reduïts (1/2 part del gran grup) supervisat pel professorat on mitjançant anàlisi de

documents, resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques, treballades

en el gran grup.

Realització dels exercicis i activitats dissenyats en les sessions de gran grup.

Realització d'exercicis i activitats específiques del treball de seminari.

Activitats d'exposicions orals, individuals o en grup. Comentaris i crítiques dels resultats.

Sortides a museus o altres centres artístics i audicions musicals.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició gen grup	27	1,08	1, 2, 5, 7, 8, 11
Seminaris	41	1,64	1, 2, 4, 9, 10, 13, 14
Tipus: Supervisades			

Activitats tutoritzades	45	1,8	3, 5, 6, 7, 8, 10, 12
Tipus: Autònomes			
Realització de propostes: teoria i pràctica de l'educació artística: música i visual i plàstica.	112	4,48	2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12

Avaluació

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

Per a poder superar l'assignatura s'han d'haver aprovat cada una de les dues parts de què consta, la d'educació visual i plàstica, i la d'educació musical. La nota final serà la mitja aritmètica entre les dues parts.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun

aspecte no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom

addicional o refent alguna de les activitats lliurades o realitzades. S'haurà d'estudiar cada cas en funció de la situació de cada estudiant.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Bloc I. Art i educació. DIMENSIÓ CULTURAL	15	0	0	4, 9, 13
Bloc II. Formació en la pràctica de l'art. DIMENSIÓ PRODUCTIVA	25	0	0	1, 2, 6, 8, 10, 12
Bloc III. L'educació artística a l'escola. DIMENSIÓ DIDÀCTICA: LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA	10	0	0	1, 2, 5, 6, 14
Bloc IV Música i educació. DIMENSIÓ CULTURAL	10	0	0	4, 9, 13
Bloc V. Formació en la pràctica musical. DIMENSIÓ PRODUCTIVA I PERCEPTIVA DE LA MÚSICA	30	0	0	3, 6, 8, 10, 12
Bloc VI. L'educació musical a l'escola. DIMENSIÓ DIDÀCTICA DE LA MÚSICA	10	0	0	1, 2, 6, 13, 14

Bibliografia

EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA

ARNHEIM, R. (1993): Consideraciones sobre la educación artística. Barcelona. Paidós

(1979): Arte y percepción visual. Madrid: Alianza.

BERGER, R. (1979): Arte y comunicación. Barcelona: G.G.S.A.

CHALMERS, F.G. (2003): Arte, educación i diversidad cultural. Barcelona: Paidós.

CHOMSKY, N. (2003): Chomsky on democracy education (C.P. Otero, Ed.). New York: Roudledge Falmer.

CSIKSZENTMIHALYI, M. (1998): Creatividad. El flujo y la psicología del descubrimiento y la invención. Barcelona: Paidós.

DUBORGEL, B. (1981): El dibujo del niño. Estructuras y símbolos. Paidós: Barcelona.

- EDWARDS, B. (1994): Aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro. Barcelona. Urano
- EFLAND, A. (2002): Una historia de la educación del arte. Tendencias intelectuales y sociales en la enseñanza de las artes visuales. Barcelona: Paidós.
- (2004): Arte y cognición. La integración de las artes visuales en el currículum. Barcelona. Ed. Octoedro.
- EISNER, E. (2004): El arte y la creación de la mente. Barcelona, Paidós
- (2005): Educar la visión artística. Barcelona, Paidós. (1ª edición, 1972)
- FARAH, M.J. (1985): "Psychophysical evidence for a shared representational medium for mental images and percepts", en Journal of Experimental Psychology. General, vol. 114. pp. 91-103.
- FREIRE, H. (2008): "Arte infantil y transformación social" en El rapto de Europa. Pensamiento y creación. 13, nov. 2008, p. 23-38
- GARDNER, H. (1994): Educación artística y desarrollo humano. Barcelona, Paidós.
- (1995): Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica. Barcelona, Paidós.
- HERNÁNDEZ, F. (1997): Educación y cultura visual. Publicaciones MCEP: Sevilla.
- JUANOLA, R. (1993): "El pèl de l'emperador i la ploma del pollastre, o com practicar l'art del dibuix realista" en Perspectiva Escolar. Núm. 171, p. 15-20. Publicació Rosa Sensat: Barcelona
- JUST, A., i CARPENTER, P. (1985): "Cognitive coordinate systems: Accounts of mental rotation and individual differences in spatial ability" en Psychological Review, vol. 92, pp. 137-172.
- LOGAN, L. (1980): Estrategias para una enseñanza creativa. Barcelona: Oikos-Thau.
- LOWENFELD, V.; LAMBERT, W. (1977): Desarrollo de la capacidad creadora. Buenos Aires. Kapelusz.
- MALINS, F. (1983): Mirar un cuadro: para entender la pintura. Madrid: Hermann Blume.
- MARÍN, R. (2005): Investigación en Educación Artística. Univ. de Granada y Sevilla.
- MATTHEWS, J. (2002): El arte de la Infancia y la Adolescencia. La construcción del significado. Barcelona, Paidós.
- PARSONS, M. J. (2002): Cómo entendemos el arte: una perspectiva cognitivo-evolutiva de la experiencia estética. Barcelona. Paidós.
- ROOT-BERNSTEIN, R. i M.. (2002): El secreto de la creatividad. Ed Kairós. Barcelona
- TATARKIEWICZ, W. (2002): Historia de seis ideas, Ed. Tecnos, Col. Meliópolis.
- Un toque de creatividad (2006). Redes n. 417. La 2, TVE. Presentador: Eduard Punset.
- La inteligencia creativa (2001). Redes. n.217. La 2, TVE. Presentador: Eduard Punset.
- Thomas Riedelsheimer (2001): Ríos y mareas: Andy Goldsworthy
- Unitat de Didàctica de les Arts Plàstiques
- <http://www.uab.cat/servlet/Satellite/el-departament/didactica-de-les-arts-plastiques-1243492964927.html>

EDUCACIÓ MUSICAL

- BLACKING, J. (1994): Fins a quin punt l'home és music. Vic. Eumo
- BONAL, E; CASAS, M; CASAS, N. (2005): Diversita't. Cançons, danses... activitats i recursos per a la convivència en la diversitat. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Fundació Bofill. (inclou 2 CDs)
- DDAA: Cançons populars i tradicionals a l'escola. Propostes didàctiques i metodològiques. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.
- HARGREAVES, D. J. (1998): Música y desarrollo psicológico. Barcelona. Graó.
- Hennessy, S. (1995): Music 7-11. Developing primary teaching skills. Londres, Routledge.
- MAIDEU, J. (1996): Assaig. Cançons i exercicis. Barcelona: Eumo editorial.
- MALAGARRIGA, T; VALLS, A. (2003): La audición musical en la Educación Infantil Barcelona: CEAC (inclou CD)
- SWANWICK, K. (1991): Música, pensamiento y educación. Madrid: Morata y MEC.
- TAFURI, J. (2006): ¿Se nace musical? Barcelona: Graó.
- CURRÍCULUM I EDUCACIÓ PRIMÀRIA:
- <http://phobos.xtec.cat/edubib/intranet/index.php?module=Pages&func=display&pageid=2>
- EDUCACIÓ, CURRÍCULUM : educació primària. Catalunya. Departament d'Educació II. Catalunya. Servei d'Ordenació Curricular 1. Educació primària - Catalunya - Currículums 373.312.14(467.1):
- http://phobos.xtec.cat/edubib/intranet/file.php?file=docs/primaria/curriculum_ep.pdf